

Portal Digitalna baština Muzeja grada Koprivnice

ANA ŠKVARIĆ

Početak 2019. godine koprivničkoj javnosti predstavljen je portal »Digitalna baština Muzeja grada Koprivnice«. Riječ je portalu koji na jednom mjestu okuplja digitaliziranu građu iz fonda muzejske knjižnice, omogućuje pristup svim brojevima muzejskih publikacija »Zbornik Muzeja grada Koprivnice« i »Podravski zbornik« i starim koprivničkim novinama i časopisima koji su izlazili u Koprivnici do 1945. godine te pojedinim časopisima i priložima objavljenim nakon 1945. za koje je muzejska knjižnica procijenila da su od posebnog zavičajnog, kulturnog i baštinskog značenja. Izrada portala rezultat je dugogodišnjeg rada Muzeja grada Koprivnice i muzejske knjižnice na zaštiti vrijedne knjižnične građe zavičajnog karaktera. U tom je procesu, nakon provedene preventivne zaštite te mikrofilmiranja starog fonda serijskih publikacija, početkom 2000-ih, od 2007. do 2019. godine u suradnji s tvrtkom ArhivPro iz Koprivnice dovršena digitalizacija ukupno 30 naslova novina i časopisa. Članak opisuje i analizira kriterije odabira i proces digitalizacije građe muzejske knjižnice, te daje pregled novog portala – opisuje njegovu strukturu, način korištenja i pretraživanja objavljenih publikacija te planove za njegov daljnji razvoj.

Ključne riječi: Digitalna baština, zaštita, digitalizacija, novine, časopisi, portal, Koprivnica

1. Uvod

Knjižnica Muzeja grada Koprivnice specijalna je knjižnica¹ prvenstveno orijentirana na podršku svakodnevnom (vođenju zbirki i dokumentacije te pripremi projekata, izložbi i programa) i znanstveno-istraživačkom radu zaposlenika muzeja, a osnovana je u skladu sa Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti², općim aktima matične ustanove i drugim podzakonskim aktima. Osim djelatnicima Muzeja, knjižnica je dostupna i vanjskim

korisnicima, a njene usluge najčešće koriste studenti, akademski građani i ostali pripadnici lokalne zajednice u svrhu znanstvenog i istraživačkog rada.

U skladu sa svojom osnovnom funkcijom, specijalna knjižnica prikuplja, obrađuje i daje na korištenje stručnu literaturu iz svih područja interesa matične ustanove. U slučaju knjižnice Muzeja grada Koprivnice, koja djeluje u sastavu muzeja općeg tipa, riječ je o stručnoj literaturi iz područja arheologije, antropologije, etnologije, povijesti, likovne umjetnosti, arhitekture i urbanizma, fotografije, naivne umjetnosti, muzeologije, zaštite spomenika kulture i sl. Osim stručne literature, tu su i posebne zbirke od velike vrijednosti za samu knjižnicu i za matičnu ustanovu – zavičajna zbirka, zbirka recentne periodike, zbirka stare i rijetke knjige, zbirka starih no-

1 Hrvatski standardi za specijalne knjižnice. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 35, 3-4(1992), 258–259.

2 Zakon o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti. // Narodne novine 17, 2019. Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/1925/Zakon-o-knji%C5%BEnicama-i-knji%C5%BEni%C4%8Dnoj-djelatnosti-2019> (27. 6. 2019.)

vina i časopisa. Također, knjižnica čuva, obrađuje i skrbi o arhivskoj i glazbenoj zbirci te o privatnim knjižnicama i zbirkama istaknutih zavičajnika koje su danas u vlasništvu Muzeja grada Koprivnice. Osim navedenoga, knjižnica skrbi i o bogatoj nakladničkoj produkciji matične ustanove, u kojoj posebno mjesto ima »Podravski zbornik« kao najdugovječnija i najvažnija publikacija Muzeja grada Koprivnice.

Specifičnost bogatog fonda muzejske knjižnice jest da je jedan njegov dio obuhvaćen posebnim propisima o zaštiti knjižnične građe³, i kao takav je nedostupan krajnjim korisnicima. Osim osnovne⁴ i preventivne zaštite, nad tom je građom potrebno provoditi i dodatne mjere zaštite za kojima se ukaže potreba (prenošenje građe na druge medije⁵, konzervacija⁶, restauracija⁷), a ujedno je preporučljivo naći način da se i ta građa učini vidljivom i dostupnom kako djelatnicima matične ustanove, tako i vanjskim korisnicima. U posljednjih dvadeset godina svoga djelovanja knjižnica Muzeja grada Koprivnice prepoznala je važnost kako zaštite, tako i omogućavanja dostupnosti vrijedne građe, zbog čega je početkom 2000-ih započeto preformatiranje

(mikrofilmiranje i digitalizacija) građe, a nakon toga i njena restauracija. Digitalizacijom, a potom i prezentacijom digitalizirane građe *online*, zadovoljena su oba gore navedena kriterija – fizički primjerci građe zaštićeni su od daljnjih oštećenja uzrokovanih čestim korištenjem i ujedno je značajno povećana dostupnost kako stare građe koja je najzanimljivija vanjskim korisnicima, tako i vrijednih publikacija objavljenih u nakladi Muzeja grada Koprivnice⁸.

2. Zaštita knjižnične građe u knjižnici Muzeja grada Koprivnice

Mjere zaštite i očuvanja knjižnične građe, uvjeti čuvanja, način pohrane i oblici korištenja knjižnične građe propisani su Pravilnikom o zaštiti knjižnične građe⁹. Pored već navedene osnovne zaštite, preventivna zaštita knjižnične građe dugogodišnji je prioritet u radu knjižnice Muzeja grada Koprivnice. Preventivna zaštita očituje se u smještaju građe u adekvatno uređen prostor, čišćenju građe, zaštiti od vlage i prejakog prirodnog i umjetnog svjetla, štetnih bioloških i atmosferskih utjecaja i osiguravanju propisanih mikroklimatskih uvjeta¹⁰. Najveći dio fonda muzejske knjižnice, posebno knjižnog fonda, ovim je metodama zaštite kvalitetno očuvan. U lošijem stanju bila je knjižnična zbirka periodike, kojoj je radi očuvanja ipak trebalo posvetiti posebnu pažnju. Naime, od samog osnutka knjižnica Muzeja grada Koprivnice prikupljala je i zavičajne novine koje su u knjižnicu stizale većinom kroz donacije pojedinaca ili naklad-

3 *Pravilnik o zaštiti knjižnične građe*, Članak 23. // Narodne novine 52, 2005. Dostupno na https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2005_04_52_1001.html (26. 7. 2019.)

4 Isto, Članak 3.

5 Građa se prenosi na drugi medij radi učinkovite zaštite izvornika, bolje i brže dostupnosti ili za slučaj uništenja izvornika. Za prenošenje građe u drugi medij preporuča se mikrofilmiranje, a ostale metode su fotokopiranje i digitalizacija. Moguće su i kombinacije navedenih metoda. Vidi: *Pravilnik o zaštiti knjižnične građe*, Članak 16 i 17. // Narodne novine 52, 2005. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2005_04_52_1001.html (26. 7. 2019.)

6 Konzervacija se definira kao održavanje i očuvanje umjetničkih predmeta, građevina i urbanističkih cjelina u postojećem stanju. Vidi: *Hrvatska enciklopedija*. // Leksikografski zavod Miroslav Krleža. Dostupno na: <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=68887> (28. 6. 2019.)

7 Restauracija se definira kao popravak oštećena umjetničkog djela i kulturno-povijesnih spomenika u namjeri da se restaurirano sačuva od daljnjeg propadanja i oštećenja, da se spriječi nasilno izdvajanje iz prirodnoga i povijesnog okvira te da se ispravnom prezentacijom učini pristupačnim javnosti. Vidi: *Hrvatska enciklopedija*. // Leksikografski zavod Miroslav Krleža. Dostupno na: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=52546> (28. 6. 2019.)

8 Digitalizacija se može promatrati u funkciji zaštite izvornih objekata ili dokumenata baštine kao i u funkciji osiguravanja i poboljšavanja pristupa znanju sadržanom u različitim vrstama vrijedne građe. Vidi: Seiter Šverko, Dunja: *Nacionalni program digitalizacije arhivske, knjižnične i muzejske građe*. // *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 55, 2 (2012), 2–3.

9 *Pravilnik o zaštiti knjižnične građe*. // Narodne novine 52, 2005. Dostupno na https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2005_04_52_1001.html (26. 7. 2019.)

10 Isto, Članak 7.

Sl. 1. Originalni, restaurirani fizički primjerci starih koprivničkih novina

nika¹¹. Te su novine svjedok života u Koprivnici i okolici i izvor informacija o događajima početka prve polovice 20. stoljeća i kao takve su vrijedan i često nezamjenjiv izvor u istraživanju lokalne povijesti i kulture. Njihovo očuvanje preventivnim mjerama zaštite je problematično zbog svojstava papira na kojem su tiskane¹², pa stoga nije neobično da je temeljitim uvidom u stanje fonda muzejske knjižnice krajem 1990-ih zaključeno da su stare koprivničke novine i časopisi, pri čemu se starim novinama i časopisima smatra publikacije koje su izlazile do 1945. godine, u posebno lošem stanju¹³ i preventivna zaštita nije dovoljna kako bi ih se spasilo od propadanja. Kako bi novine ostale trajno sačuvane i fizički

i sadržajno¹⁴, bilo je nužno primijeniti druge metode zaštite, u koje se svrstavaju konzervacija, restauracija i preformatiranje. U slučaju građe muzejske knjižnice, odlučeno je da će se novine i časopisi prvo preformatirati čime će biti zaštićen njihov sadržaj, a nakon toga restaurirati kako bi bile trajno očuvane u postojećem fizičkom obliku.

Potom je bilo nužno odrediti kriterije odabira građe koja će se zaštititi ovim metodama i trajno čuvati, pri čemu je odlučeno da će kriteriji odabira starih novina biti zavičajnost, broj sačuvanih primjeraka pojedine publikacije, stupanj oštećenja, značenje i uloga koju su novine odigrale u životu grada i značenje koje dotične novine imaju danas¹⁵. Uz pojašnjenje da su mjesne novine odraz javnog života lokalne sredine¹⁶, jer je općenito riječ o zavičajnom nakladništvu i publikacijama koje su odigrale važnu ulogu u životu grada i oblikovanju njegova identiteta i jer su izvor raznovr-

11 ANIĆ, Božica: *Koprivničke novine u zavičajnoj zbirci Muzeja grada Koprivnice (I)*. // Podravski zbornik 2009 (ur. Dražen Ernečić), Koprivnica: Muzej grada Koprivnice, 2009., 399.

12 KRTALIĆ, Maja: *Pristupi, metode i dostignuća u zaštiti novina*. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 51, 1/4 (2018), 3.

13 Prioritet je dat novinama zbog izuzetno lošeg fizičkog stanja koje je posljedica nekvalitetnog novinskog papira, neprimjerene pohrane i nadasve neprimjerenog i učestalog korištenja. Vidi: Anić, Božica: *Koprivničke novine u zavičajnoj zbirci Muzeja grada Koprivnice (I)*. // Podravski zbornik 2009 (ur. Dražen Ernečić), Koprivnica: Muzej grada Koprivnice, 2009., 401.

14 KRTALIĆ, Maja: *Pristupi, metode i dostignuća u zaštiti novina*. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 51, 1/4 (2018), 2.

15 ANIĆ, Božica: *Koprivničke novine u zavičajnoj zbirci Muzeja grada Koprivnice (I)*. // Podravski zbornik 2009 (ur. Dražen Ernečić), Koprivnica: Muzej grada Koprivnice, 2009., 401.

16 Isto, 393.

snih informacija iz života lokalne zajednice¹⁷, odlučeno je da će preformatiranjem i restauracijom biti obuhvaćene sve novine i časopisi iz zavičajne zbirke knjižnice Muzeja grada Koprivnice koji su izlazili do 1945. godine, a riječ je o ukupno 18 naslova novina¹⁸ i 12 naslova časopisa¹⁹. Također je odlučeno da ovim metodama bude obuhvaćeno i nekoliko naslova časopisa i priloga koji su izlazili nakon 1945., a od posebne su važnosti za muzejsku knjižnicu te kulturu i baštinu grada Koprivnice.

Program zaštite koprivničkih novina i časopisa, započet preformatiranjem, nastavljen digitalizacijom i zaključen restauracijom svakog dostupnog broja i godišta trajao je od početka 2000-ih do 2019. godine. Prvi korak bilo je mikrofilmiranje²⁰, pri čemu su ovom metodom zaštićene sve stare novine²¹, a potom je tijekom godina, u skladu s Nacionalnim programom digitalizacije arhivske, knjižnične i muzejske građe²² i s osiguranim financijskim

sredstvima, provedena digitalizacija svih odabranih novina i časopisa. Budući da je mikrofilm dugotrajan i stabilan medij, a digitalizacija pak omogućuje bolji pristup i mogućnost povezivanja s drugim izvorima informacija²³, kombinacija mikrofilmiranja, digitalizacije i potom restauracije fizičkih primjeraka, koja je i provedena u knjižnici Muzeja grada Koprivnice, pokazala se kao metoda koja daje najbolje rezultate u dugotrajnoj zaštiti i osiguravanju pristupa novinama i časopisima. Danas su restaurirani fizički primjerci starih novina i časopisa pohranjeni u knjižnici Muzeja grada Koprivnice u odgovarajućim prostornim i mikroklimatskim uvjetima i nad njima se nastavlja provoditi preventivna zaštita. Mikrofilmirani primjerci starih novina također su pohranjeni u knjižnici – korištenje mikrofilmiranih primjeraka je ograničeno jer u knjižnici ne postoji čitač za mikrofilm, ali je vrijednost ove metode zaštite sadržaja novina i časopisa i dalje velika. Digitalizacija je pak omogućila sasvim novi život ove zbirke na portalu »Digitalna baština Muzeja grada Koprivnice«²⁴ na kojem je dostupna izuzetno velikom broju korisnika.

Pored digitalizacije novina i časopisa iz zavičajne zbirke muzejske knjižnice, koji su digitalizirani prvenstveno kako bi se nad njima provela adekvatna zaštita i restauracija, Muzej grada Koprivnice prepoznao je vrijednost digitalizacije i u svrhu povećanja dostupnosti publikacija čiji su fizički primjerci adekvatno zaštićeni provođenjem preventivne zaštite, a same publikacije su ujedno zanimljive većem broju korisnika. Zbog što veće dostupnosti, ali i zbog činjenice da je riječ o najvažnijoj publikaciji iz bogate nakladničke produkcije Muzeja, do kraja 2018. digitalizirani su svi dosad objavljeni brojevi »Podravskog zbornika«, kao i nje-

17 ANIĆ, Božica: Koprivnički časopisi 20. stoljeća u Zavičajnoj zbirci knjižnice Muzeja grada Koprivnice. // Podravski zbornik 2012 (ur. Robert Čimin), Koprivnica: Muzej grada Koprivnice, 2012., 155.

18 U bibliografiji su pobrojane sve novine iz Zavičajne zbirke knjižnice Muzeja grada Koprivnice, od kojih su sve koje su izlazile do 1945. godine preformatirane, a originalni fizički primjerci su restaurirani. Vidi: ANIĆ, Božica: *Koprivničke novine u Zavičajnoj zbirci Muzeja grada Koprivnice (II)*. // Podravski zbornik 2011 (ur. Dražen Ernečić), Koprivnica: Muzej grada Koprivnice, 2011., 273–279.

19 U bibliografiji su pobrojani svi časopisi iz Zavičajne zbirke knjižnice Muzeja grada Koprivnice, od kojih je jedan dio preformatiran, a originalni fizički primjerci su restaurirani (Domaće ognjište, Hrvatski seoski pčelar, Modni svijet, Zora). Vidi: ANIĆ, Božica: *Koprivnički časopisi 20. stoljeća u Zavičajnoj zbirci knjižnice Muzeja grada Koprivnice*. // Podravski zbornik 2012 (ur. Robert Čimin), Koprivnica: Muzej grada Koprivnice, 2012., 155–170.

20 Prednosti mikrofilma su mnogobrojne i dokazane: poznata je njegova trajnost, način pohrane, proces mikrofilmiranja, novčana ulaganja i očekivani rezultati, poznati su i riješeni problemi s tehnologijom, rolene zauzimaju mnogo mjesta, a trajnost mikrofilma na poliesterskim podlogama može biti i do 500 godina. Vidi: KR-TALIĆ, Maja: *Pristupi, metode i dostignuća u zaštiti novina*. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 51, 1/4 (2018), 4.

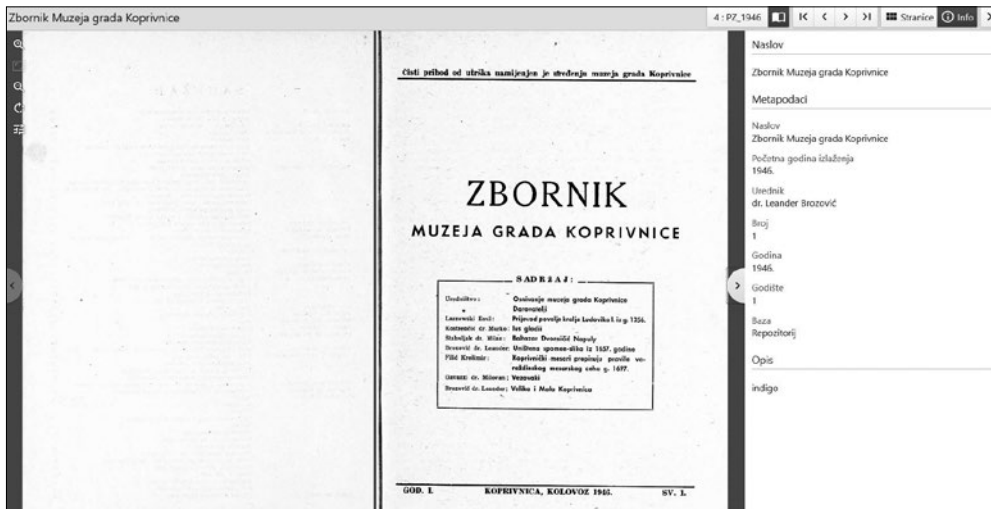
21 ANIĆ, Božica: *Koprivničke novine u zavičajnoj zbirci Muzeja grada Koprivnice (I)*. // Podravski zbornik 2009 (ur. Dražen Ernečić), Koprivnica: Muzej grada Koprivnice, 2009., 401.

22 *Nacionalni program digitalizacije arhivske, muzejske i knjižnične građe*. Dostupno na: http://europski-fondovi.eu/sites/default/files/dokumenti/Nacionalni_program_digitalizacije_arhivske_

[knji%5%BEni%C4%8Dne_muzejske_gra%C4%91e.pdf](#) (27 .6. 2019.), 10–12.

23 KRTALIĆ, Maja: *Pristupi, metode i dostignuća u zaštiti novina*. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 51, 1/4 (2018), 9.

24 Zamisao projekta digitalizacije »Hrvatska kulturna baština« bila je omogućiti ustanovama da digitaliziranu građu pohrane na portalu kultura.hr ili da ih objave na svojim mrežnim stranicama. Vidi: SEITER ŠVERKO, Dunja: *Nacionalni program digitalizacije arhivske, knjižnične i muzejske građe*. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 55, 2(2012), 8.

Sl. 2. Digitalizirana verzija »Zbornika Muzeja grada Koprivnice«

gova prethodnika, »Zbornika Muzeja grada Koprivnice« koji je izlazio 1946., 1947., 1948. i 1953. godine. Svi digitalizirani brojevi objavljeni su na portalu »Digitalna baština Muzeja grada Koprivnice« gdje je omogućeno njihovo pregledavanje i pretraživanje.

Objavljivanjem svih navedenih publikacija na jednom mrežnom mjestu kreirana je platforma čiji je cilj omogućavanje lakšeg i efikasnijeg korištenja građe iz fonda muzejske knjižnice i građe iz bogate nakladničke produkcije Muzeja. Također su kreiranjem ove platforme stvoreni temelji za nove načine prezentacije fonda muzejske knjižnice i bogatog muzejskog fundusa i ujedno temelji za dodavanje novih vrijednosti postojećim zbirkama Muzeja grada Koprivnice.

3. Portal »Digitalna baština Muzeja grada Koprivnice«

Zahvaljujući napretku informacijsko-komunikacijske tehnologije i promjenama koje je taj napredak donio u načinu prikupljanja i pohranjivanja informacija, načinu na koji se provode znanstvena istraživanja²⁵, ali i u oče-

kivanjima korisnika kad je riječ o dostupnosti informacija i njihovoj prezentaciji, dostupnost informacija u digitalnom obliku danas je veća nego ikad. Informacije su dostupne putem digitalnih repozitorija²⁶ koje osnivaju znanstvene i istraživačke ustanove sa svrhom unapređenja pristupa akumuliranom znanstvenom znanju²⁷. Također su dostupne putem raznovrsnih komercijalnih i nekomercijalnih baza podataka te portala i platformi koje okupljaju, objavljuju i daju na korištenje digitaliziranu i izvorno digitalnu baštinu, bilo da je riječ o portalima koji objavljuju materijale isključivo iz zbirke vlastitih ustanova ili o suradničkim bazama, poput Europeane²⁸, koje okupljaju, prezentiraju i čine dostupnom baštinu prikupljenu u više tisuća ustanova iz više tisuća zemalja. Kao baštinska ustanova svjesna nužnosti otvaranja javnosti i omogućavanja pristupa svojim zbirkama u svrhu istraživanja i obrazovanja²⁹, Muzej grada Ko-

snik bibliotekara Hrvatske 59, 3-4(2016), 266.

26 Isto, 269.

27 Isto, 268.

28 Europeana. Dostupno na <https://www.europeana.eu/portal/en> (28. 6. 2019.)

29 VITKOVIĆ, Zrinka: *Portal digitalna zbirka Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 55, 2(2012), 123.

25 VRANA, Radovan: *Digitalni repozitoriji znanstvenih informacija u knjižnicama visokoškolskih ustanova Sveučilišta u Zagrebu. // Vje-*

privnice svoju je digitaliziranu građu po prvi puta učinio dostupnom u *online* okruženju 2013. godine, kad su sve dotad digitalizirane publikacije objavljene na portalu »Koprivnička kulturna baština«. Taj je portal kreirala tvrtka ArhivPro iz Koprivnice, a osim građe muzejske knjižnice, portal je okupio i digitaliziranu građu Knjižnice i čitaonice »Fran Galović« Koprivnica i Državnog arhiva u Varaždinu. Portal se naposljetku nije održao u prvotnom obliku i ugašen je, nakon čega vrijedna zbirka muzejske knjižnice više nije bila dostupna *online*. Po gašenju »Koprivničke kulturne baštine« Muzej grada Koprivnice krenuo je u istraživanje mogućnosti pokretanja vlastite baze digitalizirane baštine. Rješenje je ponovo nađeno kroz suradnju s tvrtkom ArhivPro, a novi portal »Digitalna baština Muzeja grada Koprivnice« od početka 2019. godine dostupan je na novom mrežnom mjestu. U veljači 2019. njegova prva verzija predstavljena je koprivničkoj javnosti, a pritom je naglašeno da je cilj ovoga portala istovjetan ciljevima svih baza podataka ove vrste koje slijede načela otvorenog pristupa znanju i informacijama³⁰ – učiniti vrijednu digitaliziranu zbirku Muzeja grada Koprivnice dostupnom javnosti, omogućiti nove načine prezentacije muzejskih zbirki, olakšati pristup korisnicima te štiti izvornu građu manjom frekvencijom korištenja fizičkih primjeraka (u konkretnom slučaju restauriranih novina i časopisa), čime se znatno smanjuje ne samo habanje građe, već i mogućnosti njenog dodatnog oštećivanja.

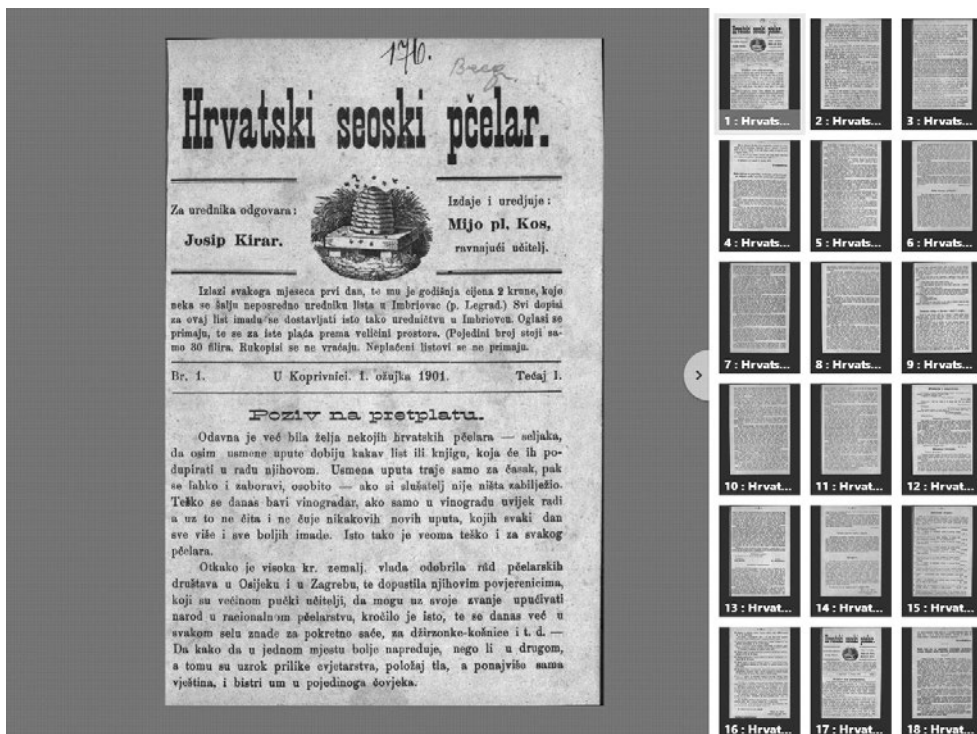
Portal »Digitalna baština Muzeja grada Koprivnice« pristupa se s naslovnice internetske stranice Muzeja putem direktne poveznice. Naslovnica samoga portala daje korisniku nekoliko mogućnosti: mogućnost pretraživanja čitave baze prema ključnim riječima, mogućnost brzog pregleda kataloga svih godišta svih publikacija dostupnih na portalu, te mogućnost otvaranja svakog pojedinog naslova novina ili časopisa unutar kojeg su ponovno dostupna sva digitalizirana godišta.

Također je omogućen pregled svake digitalizirane publikacije koji je popraćen opcijama zumiranja, rotiranja i promjene svjetline, kon-

trasta i zasićenja prikaza, a svaka publikacija opremljena je osnovnim bibliografskim zapisom. Na portalu je trenutno dostupna samo knjižnična građa iz fonda knjižnice Muzeja grada Koprivnice – već spomenute zavičajne novine, zavičajni časopisi te svi brojevi »Zbornika Muzeja grada Koprivnice« i »Podravskog zbornika«. Međutim, u budućnosti to neće biti jedini dostupan materijal.

Naime, portal »Digitalna baština Muzeja grada Koprivnice« kreiran je na platformi za izgradnju suradničkog sustava za pohranu digitalne kulturne baštine Indigo, koju razvija koprivnička tvrtka ArhivPro i putem koje se obrađuje i inventarizira građa muzejske knjižnice i čitav fundus i sekundarna dokumentacija Muzeja grada Koprivnice. Platforma Indigo otvara mogućnost *online* prezentacije ostatka knjižnične građe i muzejskog gradiva – ne samo kroz dostupnost, vidljivost i pretraživost zbirki, već i kroz mogućnost povezivanja digitaliziranih publikacija s muzejskim predmetima i muzejskom dokumentacijom i kreiranja virtualnih izložbi, kao što se to već radi u digitalnoj zbirci Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti³¹. U narednom razdoblju također se planira kreiranje prepoznatljivog vizualnog identiteta, dodavanje naprednih mogućnosti pregledavanja i pretraživanja svih dostupnih publikacija, kao i razrada mogućnosti preuzimanja tekstova i potrebnih materijala s portala utvrđivanjem uvjeta preuzimanja građe i dodavanjem opcije *online* registracije korisnika, a sve i dalje u skladu s načelom otvorenog pristupa građi i informacijama. Prioritet će biti i dodavanje mogućnosti kontrolne evidencije korisnika kako bi bilo omogućeno praćenje korištenja portala i prikupljanje potrebnih statističkih podataka, prvenstveno u svrhu analize postojećeg stanja i poboljšanja kvalitete korisničke usluge.

30 U Digitalnoj zbirci HAZU zastupljeni su raznovrsni predmeti – knjižnična građa, muzejski predmeti, poveznice prema zvučnim i mrežnim video sadržajima. Vidi: JURJIĆ, Vedrana; CRNKOVIĆ, Kristijan: *U potrazi za baštinom: digitalna zbirka Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*. // *Muzeologija* 48/49 (2011. – 2012.), 302–305.

Sl. 3. Časopis »Hrvatski seoski pčelar« na portalu »Digitalna baština Muzeja grada Koprivnice«

4. Zaključak

Razvoj mrežnih usluga, vidljivost građe i muzejskih zbirki i novi načini njihove prezentacije i interpretacije uz istovremenu zaštitu fizičkih primjeraka, u današnje su vrijeme nezaobilazan dio vizije razvoja kulturnih i baštinskih ustanova. Muzej grada Koprivnice prepoznao je ove aspekte razvoja 2013. predstavljajući svojih digitaliziranih zbirki na portalu »Koprivnička kulturna baština«, ali i mnogo ranije uključivši se preformatiranjem najugroženijeg i najzanimljivijeg dijela fonda muzejske knjižnice u Nacionalni program digitalizacije arhivske, knjižnične i muzejske građe. Najnoviji portal »Digitalna baština Muzeja grada Koprivnice« logičan je nastavak razvoja usluga Muzeja, koji na jednom mrežnom mjestu okuplja, omogućuje pregledavanje i pretraživanje sve digitalizirane građe muzejske knjižnice i muzejske naklade. Korak dalje u proširenju usluga bit će daljnji razvoj tehničkih mogućnosti portala

te kreiranje i prezentiranje novih digitalnih sadržaja postojećim i budućim korisnicima u svrhu podrške istraživačkom radu i poticanja cjeloživotnog učenja.

Kako bi se realizirali navedeni ciljevi nužno je da se portal razvija u skladu s današnjim informacijskim zahtjevima i s mogućnostima informacijsko-komunikacijske i informatičke tehnologije. Za to je nužna kvalitetna suradnja pružatelja usluga, tvrtke ArhivPro iz Koprivnice i Muzeja grada Koprivnice, zasnovana na jasno definiranim potrebama ustanove i kvalitetno i ažurno realiziranom informatičkom podrškom.

Summary

Digital Heritage Portal of the Koprivnica Town Museum

At the beginning of 2019, the portal »Digital Heritage of the Koprivnica Town Museum« was presented to the public in Koprivnica. This is a portal that gathers digitized materials from the museum library in one place, enables access to all issues of the museum publications »Almanac of the Koprivnica Town Museum«, »Almanac of Podravina«, old Koprivnica's newspapers and magazines published in Koprivnica until 1945, and to certain magazines and supplements published after 1945, which the museum library estimated to be of particular regional, cultural, and heritage significance. The creation of the portal is the result of many years of work by the Koprivnica Town Museum and the museum library. This work focused on the protection of valuable library material of regional character. In this process, after preventive protection and microfilming of the old stock of serial publications had been carried out in the early 2000s, the digitalization of a total of 30 newspaper and magazine titles was completed between 2009 and 2019 in cooperation with the company ArhivPro from Koprivnica. The article describes and analyzes the selection criteria and the process of digitization of museum library materials, and gives an overview of the new portal - describes its structure and the way in which we can use and search for various publications, and it also outlines plans for its further development.

Literatura

- ANIĆ, Božica: *Koprivnički časopisi 20. stoljeća u Zavičajnoj zbirci knjižnice Muzeja grada Koprivnice*. // Podravski zbornik 2012 (ur. Robert Ćimin), Koprivnica: Muzej grada Koprivnice, 2012., 154–171.
- ANIĆ, Božica: *Koprivničke novine u zavičajnoj zbirci Muzeja grada Koprivnice (I.)*. // Podravski zbornik 2009 (ur. Dražen Ernečić), Koprivnica: Muzej grada Koprivnice, 2009., 393–401.
- ANIĆ, Božica: *Koprivničke novine u Zavičajnoj zbirci Muzeja grada Koprivnice (II.)*. // Podravski zbornik 2011

(ur. Dražen Ernečić), Koprivnica: Muzej grada Koprivnice, 2011., 273–279.

- ANIĆ, Božica: *Završena digitalizacija starih koprivničkih novina*. // Svezak: časopis Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja 17(2015), 66–67.
- *Hrvatski standardi za specijalne knjižnice*. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 35, 3-4 (1992), 258–269.
- JURČIĆ, Vedrana; CRNKOVIĆ, Kristijan: *U potrazi za baštinom: digitalna zbirka Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*. // Muzeologija 48/49 (2011. – 2012.), 295–306. Dostupno na: https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=164869 (27. 6. 2019.)
- KRITALIĆ, Maja: *Pristupi, metode i dostignuća u zaštiti novina*. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 51, 1/4(2008), 1–18.
- *Pravilnik o zaštiti knjižnične građe*. // Narodne novine 52, 2005. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2005_04_52_1001.html (27. 6. 2019.)
- SEITER ŠVERKO, Dunja: *Nacionalni program digitalizacije arhivske, knjižnične i muzejske građe*. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 55, 2(2012), 1–15.
- VITKOVIĆ, Zrinka: *Portal digitalna zbirka Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 55, 2(2012), 121–136.
- VRANA, Radovan: *Digitalni repozitoriji znanstvenih informacija u knjižnicama visokoškolskih ustanova Sveučilišta u Zagrebu*. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 59, 3-4(2016), 265–300.
- *Zakon o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti*. // Narodne novine 17, 2019. Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/1925/Zakon-o-knji%C5%BEicama-i-knji%C5%BEeni%C4%8Dnoj-djelatnosti-2019> (27. 6. 2019.)

Izvori

- *Europeana*. Dostupno na <https://www.europeana.eu/portal/en> (28. 6. 2019.)
- *Hrvatska enciklopedija*. // Leksikografski zavod Miroslav Krleža. Dostupno na: <http://enciklopedija.hr/> (28. 6. 2019.)
- *Nacionalni program digitalizacija arhivske, muzejske i knjižnične građe*. Dostupno na: http://europski-fondovi.eu/sites/default/files/dokument/Nacionalni_program_digitalizacije_arhivske_knji%C5%BEeni%C4%8Dne_muzejske_gra%C4%91e.pdf (27. 6. 2019.)